

Møte fredag den 8. desember 2017 kl. 09

President: Eva Kristin Hansen

Dagsorden (nr. 27):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nobelkomiteen (Innst. 72 S (2017–2018))
2. Innstilling fra valgkomiteen om valg av nytt varamedlem til Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling (Innst. 38 S (2017–2018))
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Midlertidig endring i pengespilloven (jubileumsgave til Den Norske Turistforening) (Innst. 42 L (2017–2018), jf. Prop. 172 L (2016–2017))
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Samtykke til ikke å utbetale andre rate av driftstilskuddet til Islamsk Råd Norge for 2017 (Innst. 40 S (2017–2018), jf. Prop. 9 S (2017–2018))
5. Referat

Presidenten: Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Vest-Agder fylke: Benedichte Limmeland *Hellestøl*

For Troms fylke: Bjarne *Rohde*

Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Erlend *Wiborg* i tiden fra og med 11. desember til og med 14. desember for å delta i møte i NATOs parlamentariske forsamling i Washington.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Rowena *von Ohle*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Representanten Ole André Myhrvold vil framsette et representantforslag.

Ole André Myhrvold (Sp) [09:03:01]: På vegne av representantene Marit Arnstad, Sandra Borch, Nils T. Bjørke og meg selv vil jeg sette fram et representantforslag om endringer i energiloven § 4-7 om krav om funksjonelt skille.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [09:03:44]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nobelkomiteen (Innst. 72 S (2017–2018))

Presidenten: Saken som her ligger til behandling, har ikke ligget ute i den reglementsbestemte tid, dvs. 48 timer. Med hjemmel i forretningsordenen § 46 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler den saken nå. Det har ikke kommet noen innvendinger mot presidentens forslag. – Det anses da som vedtatt.

Olemic Thommessen (H) [09:04:40] (komiteens leder): Stortinget er tildelt én oppgave knyttet til Nobelprisen, og det er som kjent å utnevne en kompetent komité. Nobelkomiteens arbeid med valg av prismottager skal foregå fullstendig uavhengig av Stortinget eller norske myndigheter for øvrig. Det er et grunnleggende premiss som vi må huske, og som det er grunn til å minne om og å verne om.

I de bortimot 40 første årene satt både regjeringsmedlemmer og stortingsrepresentanter i Nobelkomiteen. Siden har Stortinget stadig tydeligere ønsket å understreke Nobelkomiteens uavhengige stilling gjennom å skape avstand mellom Stortinget og regjeringen og oppnevningen av komiteens medlemmer.

I 1937 vedtok Stortinget at dersom et medlem av Nobelkomiteen i sin funksjonstid ble utnevnt til medlem av regjeringen, eller dersom et medlem av regjeringen ble innvalgt i komiteen, skulle vedkommende tre ut av komiteen så lenge vedkommende var statsråd. Siden den gang har ingen statsråder blitt innvalgt i Nobelkomiteen, men vi har flere eksempler på at medlemmer av Nobelkomiteen er utnevnt til statsråder og dermed ikke har møtt i Nobelkomiteen.

Siden 1978 har bare tre sittende stortingsrepresentanter blitt innvalgt i Nobelkomiteen, Odvar Nordli i 1984 og Thorbjørn Jagland og Ågot Valle i 2008. For alle tre gjaldt at de hadde frasagt seg gjenvalg ved stortingsvalget året etter.

Med Stortingets vedtak sist tirsdag om at stortingsrepresentanter og vararepresentanter ikke kan velges til Nobelkomiteen, har Stortinget ytterligere understreket ønsket om avstand mellom Nobelkomiteen og knesatt et prinsipp som det har vært oppslutning om lenge.

Det har videre vært sedvane i Stortinget at man spekterer partigruppenes nominasjonsrett til ulike posisjoner. Av valgkomiteens innstilling som er til behandling her i dag, går det frem at Fremskrittspartiet har foreslått en kandidat som er vararepresentant til Stortinget. Flertallet, alle utenom Fremskrittspartiet, påpeker at dette er i strid med Stortingets vedtak tirsdag, og at det som en konsekvens av dette i denne omgang bare velges ett medlem for seks år, og at Nobelkomiteens nåværende leder, Berit Reiss-Andersen, gjenvelges. Jeg går ut fra at mindretallet, Fremskrittspartiet, selv redegjør for sitt forslag.

Flertallet skriver i innstillingen at man er beredt til å avgi innstilling om valg av ytterligere ett medlem for seks år dersom det foreslås en kandidat som er i overensstemmelse med Stortingets vedtak sist tirsdag.

Tidligere leder av Nobelkomiteen, Kaci Kullmann Fiv, avgikk ved døden i februar 2017. Hennes valgperiode var ut 2020. En samlet komité foreslår derfor at det her foretas et suppleringsvalg, og at dagens sammensetning av Stortinget legges til grunn. Komiteen foreslår at Anne Enger velges som medlem av komiteen for den resterende del av Kaci Kullmann Fives valgperiode.

En samlet komité fremmer også forslag på tre varamedlemmer: Kristin Clemet, Inger Skjelsbæk og Sofie Høgestøl.

Stortinget gjorde tirsdag også vedtak om å be presidentskapet utrede om det er andre forhold det bør tas hensyn til i vurderingen av hvem som ikke bør velges til medlemmer av Nobelkomiteen, herunder hvilke avgrensninger som bør knyttes til lederverv i internasjonale organisasjoner, samt at denne utredningen bør foreligge innen utgangen av 2018. Presidentskapet vil nå gå i gang med dette, og jeg ser for meg at det vil skje i nær kontakt med partigruppene. Jeg tror vi alle har et felles mål om å sikre en størst mulig uavhengighet for Nobelkomiteen.

Fremskrittspartiet har også fremmet representantforslag om at Stortinget skal se på alle valg som Stortinget foretar, både til Nobelkomiteen og Norges Banks representantskap. Presidentskapet vil avgi innstilling til Stortinget om hvordan dette representantforslaget bør følges opp.

Hans Andreas Limi (FrP) [09:09:42]: Innledningsvis kan jeg konstatere at det aldri før har vært etablert et regelverk i Stortinget for hvem som kan sitte og hvem som er valgbare til Nobelkomiteen, men da navnet på vår kandidat til Nobelkomiteen ble kjent, måtte man altså hastebehandle et regelverk for å unngå at Carl I. Hagen kunne velges inn i Nobelkomiteen. Det finner vi veldig uheldig. Det er en dårlig form for saksbehandling, og det hadde vært mye bedre om man hadde brukt litt tid på å utrede et regelverk for valgbarhet både til Nobelkomiteen og til de andre komiteene og utvalgene som Stortinget oppnevner medlemmer til.

Så til innstillingen. Vi tar jo opp mindretallsforslaget, og vi ønsker vårt forslag om Carl I. Hagen som medlem av Nobelkomiteen satt til separat votering, i henhold til forretningsordenen § 59. Carl I. Hagen er ikke et alternativ til dem som er innstilt, og ikke et alternativ til Berit Reiss-Andersen, for Stortinget skal velge to medlemmer for seks år, ikke ett medlem, som det er foreslått.

Vi ønsker ikke å utfordre Arbeiderpartiets rett til å velge et medlem til Nobelkomiteen, men vi ønsker å

hevde Fremskrittspartiets rett til akkurat det samme. Vi stemmer imot I, hvor det er en innstilling på ett medlem for seks år og et suppleringsvalg av ett medlem, men vi ønsker å stemme for de øvrige romertallsforslagene. Og så ønsker vi altså en separat, skriftlig votering over vårt mindretallsforslag om Carl I. Hagen som medlem av Nobelkomiteen.

Presidenten: Jeg antar at representanten Limi skal ta opp det forslaget han refererte til.

Hans Andreas Limi (FrP) [09:11:51]: Ja, jeg tar opp forslaget.

Presidenten: Da har representanten Hans Andreas Limi tatt opp det forslaget han refererte til.

Bjørnar Moxnes (R) [09:11:57]: Alle partier sier nå at de ønsker å få tettere skott mellom Nobelkomiteen og det offisielle Norge – mellom den utøvende makt, lovgivende makt og Nobelkomiteen og dens medlemmer. Da er det samtidig litt rart at flertallet på Stortinget fortsatt betrakter oppnevningen av Nobelkomiteen som et partipolitisk bytte, hvor man, for å unngå Carl I. Hagen i dag, med en teknikalitet – som man for så vidt har all mulig rett til – kun velger én person for å unngå at den som anses som Fremskrittspartiets representant i komiteen, skal velges.

Rødt ønsker ikke å anse Nobelkomiteen som en arena for partipolitiske bein. Vi har vårt eget forslag til kandidat basert på at Stortinget også må vurdere om de som velges til komiteen, er skikket, og om de også vil støtte opp under fredsprisens formål. Man kan si mye om Carl I. Hagen, men at han er en utpreget fredsforkjemper, er jeg i tvil om at de fleste i vårt land vil sette to streker under. Han har i hele sitt virke bl.a. bidratt til å skape splid, stigmatisere og grave grøfter der det kunne blitt bygd bruer, og er slik sett – etter vårt syn – spektakulært uegnet som medlem av Nobelkomiteen.

Derimot har vi et navn på en kandidat som ikke er fra Rødt, som ikke er en del av vårt parti, men som derimot er en veldig kjent fredsforkjemper. Hans navn er Fredrik Heffermehl. Han er blant de ytterst få i Norges land som har gått grundig inn i Alfred Nobels testamente, prøvd å tolke hva Nobel egentlig ønsket med fredsprisen i sin tid, og som ikke minst har god kjennskap til arbeidet internasjonalt for nedrusting og for fred.

Vi kommer til å stemme mot I i innstillingen. Rødt ønsker at det velges to kandidater for seks år i dagens møte, og vi fremmer forslag om Fredrik Heffermehl som alternativ til Carl I. Hagen. Jeg tar da opp Rødts forslag.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp forslaget han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [09:14:56]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av nytt varamedlem til Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling (Innst. 38 S (2017–2018))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 3 [09:15:14]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Midlertidig endring i pengespilloven (jubileumsgave til Den Norske Turistforening) (Innst. 42 L (2017–2018), jf. Prop. 172 L (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tagge Pettersen (H) [09:16:09] (ordfører for saken): Kulturdepartementet foreslår i proposisjonen en midlertidig endring i lov av 28. august 1992 nr. 103 om pengespill mv., som vil åpne for å gi Den Norske Turistforening en gave i anledning 150-årsjubileet. Siden en slik gave vil berøre den lovfestede fordelingsnøkkelen for overskuddet fra Norsk Tippings spill, er en lovendring her i Stortinget nødvendig.

Forslag til midlertidig endring i pengespilloven ble sendt på høring av regjeringen 8. juni 2017 til en rekke høringsinstanser. De fleste instansene var positive til at DNT får en jubileumsgave, og understreket det viktige arbeidet DNT gjør. Flere høringsinstanser er imidlertid negative til at jubileumsgaven finansieres gjennom en endring i pengespilloven, fordi en slik endring kan skape en uheldig presedens for framtiden.

DNT er landets største friluftsansisasjon og tilrettelegger for friluftsglede for folk i alle aldre, uavhengig av medlemskap. Foreningen tilgjengeliggjør naturen ved å merke turstier, oppføre og drive hytter og serveringssteder og ved å arrangere guidede turer. DNTs særstilling innebærer følgelig at det heller ikke skapes en uforutsigbar situasjon for de øvrige formålene som mottar utbetaling fra tippenøkkelen.

Departementet foreslår at overskuddet i den aktuelle lottotrekningen fordeles slik at 50 pst. av overskuddet tilfaller DNT i gave, mens de resterende 50 pst. fordeles på vanlig vis etter pengespilloven § 10 andre ledd. I lovfor-

slaget er det lagt opp til at jubileumsgaven til DNT skal begrenses oppad til 15 mill. kr.

Familie- og kulturkomiteen mener gaven er en flott måte å verdsette det arbeidet som DNT gjør over hele landet. DNT er landets viktigste friluftsansisasjon og betyr mye for den høye friluftslivsdeltakelsen i Norge. Foreningen har over 300 000 medlemmer og 550 hytter, og det ble lagt ned 750 000 dugnadstimer i 2016. Flertallet i familie- og kulturkomiteen viser til proposisjonen og anbefaler Stortinget å fatte vedtak i tråd med regjeringens forslag. Som saksordfører vil jeg takke komiteen for samarbeidet.

I 2011 fattet Stortinget tilsvarende vedtak som åpnet for å gi Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité en gave i anledning deres 150-årsjubileum. Alternativene den gang som i dag var om man skulle øremerke midler fra en ordinær lottotrekning, gjennomføre en ekstra trekning eller om gaven skulle bevilges over statsbudsjettet.

Av tekniske årsaker vil det være mest hensiktsmessig å gjennomføre finansieringen av jubileumsgaven som en del av en ordinær trekning. Denne løsningen kan gjennomføres innenfor det eksisterende rammeverket når det gjelder både premiestruktur, praktisk gjennomføring av trekningen og kommisjonærenes system. En ekstra lottotrekning med DNT som eneste overskuddsmottaker vil være ressurskrevende, og det vil kreve omfattende omlegging av Norsk Tippings infrastruktur.

Høyres medlemmer merker seg at det i 2017 er fordelt i alt drøyt 4 mrd. kr til idretts-, kultur- og frivillighetsformål fra spilleoverskuddet i 2016. Prognosen fra Norsk Tipping tilsier at overskuddet i 2017 til fordeling i 2018 vil kunne ligge på samme nivå eller noe over. Vi vil med bakgrunn i dette anslå at et fratrekk på inntil 15 mill. kr i jubileumsgave til DNT ikke vil bli merkbart for øvrige mottakere av spillemidler i 2018. En markedsføring av at deler av inntektene fra en spilleomgang er øremerket DNT, vil også kunne bidra til økt omsetning. Med bakgrunn i dette ser vi ingen betenkeligheter med at gaven finansieres over spillemidlene.

Senterpartiet og SV velger i denne saken å fremme et eget forslag som sier at jubileumsgaven til DNT skal finansieres på en annen måte enn gjennom spilleoverskuddet. Utfordringen med mindretallets forslag er imidlertid at de ikke fremmer noen inndekning – hvordan gaven er tenkt finansiert. Det bør også nevnes at ingen av de to partiene har valgt å prioritere gaven i sine alternative statsbudsjetter.

Jeg er glad for at et flertall på Stortinget i dag vil være med på å bidra til en gave i anledning DNTs 150-årsjubileum. Dette vil være et svært viktig bidrag inn i et nasjonalt spleiselag for å videreføre en viktig del av norsk

kulturarv og for å bidra til aktivitet og folkehelse i Norge for framtidige generasjoner.

Masud Gharahkhani (A) [09:20:59]: Den Norske Turistforening er en viktig forening for Norge. Vi er heldige i dette flotte landet vårt, for uansett hvor vi bor, har vi nærhet til naturen. Det skal vi være stolte av, det skal vi ta vare på, og vi skal selvfølgelig bruke naturen.

Derfor er Turistforeningen viktig. De gjør en fantastisk jobb, der frivillige stiller opp. Selv kommer jeg fra Drammen og har jobbet tett med Turistforeningen. Uten den jobben Turistforeningen gjør i Drammen, ville stier grodd igjen, færre ville tatt i bruk naturen. De er superflinke til å lage nye arenaer, slik at barn og framtidige generasjoner lærer å bruke naturen. Denne flotte jobben gjør de i hele landet. Derfor unner Arbeiderpartiet Turistforeningen en gave i anledning 150-årsjubileet – det skulle bare mangle – som en stor takk for den jobben de gjør hver eneste dag. Takk til alle frivillige som bruker av egen fritid for fellesskapet!

Men det som er en stor utfordring, er regjeringen og kulturministerens framgangsmåte når det gjelder finansiering av denne gaven. Jeg synes det er både litt trist og synd at noe så flott, viktig og virkelig fortjenstfullt som en jubileumsgave skal følges av en debatt om uryddig finansiering. Dette stortinget er avhengig av tillit når det kommer til fordeling av tippemidler. Hvorfor? Det er fordi tippemidler er fellesskapets modell for å finansiere idrett, kultur og frivillighet. Det er ikke Stortingets penger, men fellesskapets penger. Da må de som er med på å eie denne modellen, også være med på beslutningene.

Poenget mitt er at det viktigste er ikke flotte valgkampstunt fra en statsråd. Den statsråden bør også ha politisk forankring for det man gjør. Inviterer man til fest, skal man ikke sende regningen til noen andre. Er det et spleiselag, må også spleiselaget være med og bestemme. Det handler om respekt. Vi håper og tror at dagens kulturminister og framtidige kulturministre, uavhengig av regjeringssdannelse, tar kritikken på alvor. Det vi bevilger i dag, er Stortingets gave, tverrpolitisk.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:23:14]: Først og fremst må jeg si at det er stor stas at Den Norske Turistforening feirer 150 år i 2018. Ingen er uenig i at Den Norske Turistforening er en fantastisk organisasjon, den største norske friluftslivsorganisasjonen, som har gitt, og fortsetter å gi, store opplevelser, glede og rike naturopplevelser for flere tusen nordmenn, ikke minst min egen familie. Så selvsagt skal Den Norske Turistforening feire jubileum med brask og bram – det skulle bare mangle.

Det Senterpartiet finner problematisk, er regjeringens forslag om å foreta en midlertidig lovendring i pengespilloven for å finansiere jubileumsgaven på inntil

15 mill. kr. Det er hovedsakelig to sider ved forslaget som har vært avgjørende for Senterpartiets ståsted i denne saken. For det første er Senterpartiet uenig i at det skal gjøres midlertidige endringer i en lov, slik regjeringen foreslår her. Riktignok var det en tilsvarende endring i 2012, da det ble gitt jubileumsgave til Norges idrettsforbund. Det er korrekt at Senterpartiet den gangen ga støtte til forslaget, men jeg vil på vegne av Senterpartiet understreke at det er uheldig hvis det etableres en praksis der det gjøres midlertidig endring i pengespilloven hver gang det er snakk om å tildele jubileumsgaver til frivillige organisasjoner. Det sies fra talerstolen at dette er et engangstilfelle. Like fullt vil jeg påpeke at lover skal være forutsigbare, ikke flyktige.

Så må det også nevnes i sakens anledning at kulturliv og kommuner i lang tid har etterlyst større likeverd mellom spillemidler til kulturbygg sammenlignet med idrettsanlegg. Andelen av spillemidlene til kulturbygg har blitt redusert fra 135 mill. kr i 2013 til 47 mill. kr i 2017, mens tiltak som f.eks. gaveforsterkningsordningen foreslås flyttet over til spillemidlene, slik at det frigjøres penger på det ordinære statsbudsjettet. Jeg er skeptisk til at stadig flere poster blir flyttet fra statsbudsjettet og over til spillemidlene. En konsekvens av dette er at stadig flere må konkurrere om disse midlene, og det blir på denne bakgrunn vanskelig å forsvare finansieringen av jubileumsgaven slik regjeringen foreslår.

Det andre som er problematisk for Senterpartiet, er at vi skal ta fra spillemidlene, som går til fordeling til veldig mange små lag og organisasjoner etter en gitt fordelingsnøkkel, og finansiere én stor organisasjon. Mange vil se på det – og det gjør også Senterpartiet – som urimelig, fordi det aldri vil være mulig for de andre små organisasjonene å komme i en posisjon hvor de kan ende opp med å få den typen gave fra den samme potten ved en senere anledning.

Det er derfor på prinsipielt grunnlag at Senterpartiet ikke støtter dette lovforslaget og sammen med Sosialistisk Venstreparti fremmer et alternativt forslag, der vi ber regjeringen finne en annen måte å finansiere gaven på framfor å ta fra spilleoverskuddet, noe som selvfølgelig er fullt mulig. Det gis gaver i løpet av året fra regjeringen. Jeg hadde ønsket å se flere partier bli med på dette forslaget, slik at vi sikret at det ikke ble tatt penger fra den fellespotten som i utgangspunktet skal komme de mange til gode.

Presidenten: Da må representanten ta opp forslaget.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:27:09]: Da tar jeg opp det forslaget jeg refererte til.

Presidenten: Representanten Åslaug Sem-Jacobsen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Freddy André Øvstegård (SV) [09:27:25]: Jeg vil begynne med å understreke at SV støtter å gi Den Norske Turistforening denne jubileumsgaven, men at vi er kritiske til hvordan regjeringen foreslår å finansiere det hele.

DNT er veldig viktig for å gjøre norsk natur og friluftsliv tilgjengelig for folk. Det frivillige arbeidet som gjøres hver dag gjennom folkelig organisering med å merke turtier, vedlikeholde hyttene og formidle informasjon om friluftslivet, skal hele det norske samfunnet være veldig takknemlig for. Derfor støtter SV å gi DNT en skikkelig jubileumsgave nå som organisasjonen har blitt 150 år.

Men SV deler derimot kritikken som har kommet fra flere aktører på feltet, flere høringsinstanser, når det gjelder hvordan dette skal finansieres, nemlig gjennom tippemiddeloverskuddet. Vi ser flere skumle tendenser i regjeringens politikk for fordeling av tippemiddeloverskuddet. Det er i ferd med å bli skapt presedens for at større jubileumsgaver skal finansieres over disse midlene. Disse midlene skal støtte små og mellomstore frivillige lag og foreninger rundt om i landet i deres aktivitet, og mange andre gode formål. Det at disse midlene nå skal finansiere jubileumsgaver for større organisasjoner, er vi svært skeptiske til. Det kan bli til en undergraving av ordningen.

Men det er ikke bare jubileumsgaver som skal finansieres over tippemidlene. Stadig flere andre ordninger blir også flyttet over til disse midlene. I fjor ble hele Frifond flyttet over fra statsbudsjettet til å bli finansiert utelukkende av tippemidlene. Det ga usikkerhet for Frifond, og det ga nok et formål å finne penger til fra overskuddet til Norsk Tipping. Senest nå i statsbudsjettet for 2018 blir gaveforsterkningsordningen for kultursektoren flyttet vekk fra budsjettet og over til spillemidlene – enda et godt formål å finne midler til.

Samtidig som at kulturbudsjettet går på en realnedgang totalt i regjeringens forslag til statsbudsjett, dyttes altså stadig mer over til Norsk Tippings overskudd. Det er en utvikling SV ikke ønsker å være med på. Regjeringen må selv ta ansvar for å finne finansiering til jubileumsgaver og alle de andre gode formålene. Derfor ber vi regjeringen om å finne andre måter å finansiere jubileumsgaven til DNT på. Om det skal være ymse-poster eller ved å sette opp ekstra trekninger, vil ikke vi bestemme, det er regjeringens ansvar, men vi ønsker å forsvare et prinsipp om at spillemidlene skal gå til lokal frivillig aktivitet.

Stemmeforklaringen er da at SV primært stemmer for forslag nr. 1, men subsidiært stemmer for innstillingen, med de kritiske merknader til hvordan finansieringen blir gjennomført.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [09:30:24]: Jeg synes det er flott at vi kan være med på å gi en jubileumsgave

til Den Norske Turistforenings 150-årsjubileum. Det er en flott måte å verdsette det fantastiske arbeidet som Den Norske Turistforening gjør. Det er en frivillig organisasjon som rommer over 300 000 medlemmer, som eier 550 hytter, og som bare i 2016 nedla 750 000 dugnadstimer. Det er en fantastisk organisasjon, som betyr så mye for folks friluftsglede og naturglede.

Likevel er også Kristelig Folkeparti kritisk til denne måten å gi en gave på. Vi la inn i vårt alternative budsjett et beløp til en slik gave. Vi mener det hadde vært en mer ryddig måte å gjøre det på. Det fikk vi ikke gjennomslag for. Derfor går Kristelig Folkeparti med på forslaget slik det ligger nå, men også vi står inne i en kritisk merknad. Vi ønsker ikke at det er denne måten jubileumsgaver skal gis på. Vi ønsker ikke at det skal skapes presedens for denne måten å håndtere slike saker på. Det ble gjort i 2012. Det er interessant å lese innstillingen til saken i 2012 og se hvilke partier som da var med på å håndtere det på den måten, og hvilke partier som var veldig kritiske og ikke var med. Den som var mest kritisk, var hun som er kulturminister i dag, som skrev en egen merknad om at de ville komme tilbake igjen i saldert for å gi en slik gave.

Vi blir med på å håndtere det på denne måten også, men vil bare igjen understreke på det sterkeste at det å gjøre slike midlertidige lovendringer for å kunne gi en gave ikke skaper forutsigbarhet. Og igjen må det understrekes at dette ikke må skape presedens.

Det skrives i innstillingen at Stortinget anser dette for å være Stortingets gave til Den Norske Turistforening. Vi må vel være såpass ærlige og si at det er mer frivillighetsgave til Den Norske Turistforening, all den tid det er andre frivillige organisasjoner som må bruke sin del av overskuddet for å bidra til en slik gave. Jeg er helt sikker på at de frivillige organisasjonene synes det er veldig flott å bidra på den måten, men jeg synes at vi burde håndtere slike ting på en annen måte, og jeg håper virkelig at vi unngår å komme i en sånn situasjon neste gang det er en frivillig organisasjon som feirer et jubileum, og at vi da finner mulighet til å kunne gi en slik gave over det ordinære budsjettet.

Kristelig Folkeparti er med på dette forslaget, men med de kritiske merknadene som vi står inne i.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [09:32:43]: I 2018 fyller en av Norges største og mest tradisjonsrike organisasjoner, Den Norske Turistforening, 150 år. Turistforeningen er vår viktigste friluftsansettelse. Den gir det norske folk over hele landet tilgang på opplevelser i naturen og fysisk aktivitet, samtidig som den ivaretar kulturarven gjennom alle hyttene i fjellheimen og den norske tradisjonen med å inspirere oss til å gå ut på tur.

Når en så viktig organisasjon, som har en så stor plass i mange nordmenns hjerter, fyller 150 år, mener regjeringen det er helt på sin plass at den hedres med en jubileumsgave for å støtte opp om det positive arbeidet organisasjonen gjør. Jeg er glad for at en enstemmig komité støtter regjeringen i at denne gaven er en flott måte å verdsette arbeidet på som DNT gjør over hele landet.

Proposisjonen inneholder forslag om at det gjøres en endring i pengespilloven, som åpner for at 50 pst. av overskuddet av én lottotrekning i 2018 kan gå til jubileumsgaven. Jeg registrerer at noen mener at gaven kunne ha vært finansiert på en annen måte enn gjennom denne endringen, men jeg understreker at da det ble snakk om dette, så så vi på tidligere praksis. Vi så hva regjeringen bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV mente var den beste måten å gjøre det på i 2012, da Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité skulle få en tilsvarende jubileumsgave, og det var å benytte midler på den samme måten som vi gjør nå. Regjeringen mente at vi kunne se til samme modell som de rød-grønn gjorde, og jeg er glad for at hele Stortinget slutter opp om det i dag.

Jeg anser det som både naturlig og ønskelig at jubileumsgaven nettopp finansieres gjennom en av Norsk Tippings lottotrekninger. Begrunnelsen er den samme som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV hadde i sin tid – at Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité hadde en særstilling i det norske samfunnet. Det mener regjeringen at også Turistforeningen har.

Når det er sagt, så respekterer jeg at de øvrige overskuddsmottagerne føler behov for forutsigbarhet. Forslaget som ligger til behandling i dag, innebærer at summen som går til fordeling over tippenøkkel, blir redusert med beløp tilsvarende gaven til DNT. Jeg vil imidlertid understreke at størrelsen på Norsk Tippings overskudd varierer fra år til år, og det er ingen mottagere som kan belage seg på å få en fast sum. Men som komiteens flertall påpeker, vil jubileumsgaven utgjøre mindre enn en halv prosent av Norsk Tippings totale overskudd. Det er et veldig lite beløp sett i sammenheng med deres totaloverskudd, i hvert fall basert på fjorårets tall. Så gaven vil med andre ord være et veldig positivt tilskudd til Turistforeningen, samtidig som den ikke i noen særlig grad vil ha følbare negativ effekt for de øvrige overskuddsmottagerne. Det hadde blitt en helt annen diskusjon hvis dette hadde rammet andre, gjerne små, organisasjoner i veldig stor grad, men det vil det altså ikke gjøre i særlig grad. Så jeg takker for tilslutningen til forslaget i proposisjonen.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:39:02]: Jeg var ikke stortingsrepresentant i 2012 da den samme typen lov-

endring ble vedtatt. For meg er dette en prinsipiell sak. Jeg lurer på hvordan statsråden tenkte den gangen når det gjelder det prinsipielle her, versus hvordan hun nå tenker. Har hun endret standpunkt, eller er det bare en veldig enkel løsning når man ser på hvordan man skal finansiere dette, at vi ser på hvordan de andre gjorde det?

Ser statsråden det prinsipielle og problematiske i at man tar noe som egentlig skal fordeles på veldig mange små, og gir til én stor? Ingen andre vil være i stand til å få den samme behandlingen ved en senere anledning.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [09:39:51]: Hadde det vært slik at de andre organisasjonene hadde kommet til å bli rammet i særlig grad, hadde det selv sagt vært en annen vurdering.

Men det var nettopp den vurderingen vi gjorde, at dette er to organisasjoner, både Norges idrettsforbund og Den Norske Turistforening, som har spesielle posisjoner i det norske samfunnet. Det var selvfølgelig nærliggende å se på hvordan det ble gjort sist gang, da Senterpartiet selv satt i regjering. Jeg tenker slik at hvis dette er prinsipielt veldig utfordrende for Senterpartiet og de ikke vil være med på det, men mener at det burde vært en del av en statsbudsjettfinansiering, hadde det vel kanskje vært naturlig at Senterpartiet hadde prioritert det i sitt alternative budsjett – hvis man hadde ment at dette var veldig viktig?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:40:51]: Jeg må si at når vi nå diskuterer prinsipielle ting her og har et forslag – før vi vedtar budsjettet vårt – om at vi mener det finnes måter å finne penger til denne gaven på, er det en oppfordring til regjeringen. Det er en oppfordring til ministeren om å gå en annen vei. Jeg er helt sikker på at hadde hun villet det, kunne hun funnet de pengene, funnet en annen post.

Når det er sagt, er jeg også litt opptatt av en annen ting. Idrettsforbundet var én sak, denne saken gjelder Den Norske Turistforening. Er det absolutt ingen andre som vil kvalifisere til en sånn type gave i framtiden, tror statsråden?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [09:41:30]: Det er slik på Stortinget at hvis et parti mener at det er viktig å gjøre noe på en annen måte, særlig i en sak hvor man mener at regjeringen prioriterer på en feil måte – vi står jo for at dette er riktig, Senterpartiet mener at det burde vært statsbudsjettfinansiert – er det veldig merkelig at det ikke er viktig nok til at Senterpartiet prioriterer det i sitt eget statsbudsjett. Der ligger det ikke 150 mill. kr, så vidt jeg ser. Hvis man har ment at dette var svært prinsipielt problematisk, burde kanskje Senterpartiet vist at det var andre måter å gjøre det på.

Jeg kan ikke stå her og forskuttere hva senere kulturministere eller jeg som kulturminister vil foreta hvis et jubileum for en stor og folkekjær organisasjon i Norge måtte dukke opp. Den beslutningen får vi komme til når det blir aktuelt.

Freddy André Øvstegård (SV) [09:42:50]: Vi kan legge merke til i statsrådens begrunnelse at det ble sett på tidligere praksis for å finne den beste modellen. Men noe av poenget i de kritiske merknadene som har kommet inn til komiteen og i høringsuttalelsene, er jo nettopp at det ikke skal settes presedens. Det er nettopp derfor det er viktig å framheve dette prinsippet i denne salen i dag, for det ser ut som om det er i ferd med å settes en presedens, hvis det er begrunnelsen at det er blitt gjort før. Hva annet kan presedens bety? Kanskje 0,5 pst. eller under er lite akkurat nå, men hvis dette blir presedens, kan det fort bli mer. Hvis man tar med alle de andre ordningene som blir flyttet inn i tippemiddeloverskuddet, blir det enda mindre penger.

Så må jeg bare påpeke den logiske bristen i begrunnelsen her, når statsrådens begrunnelse er at det ble gjort ... (presidenten klubber).

Presidenten: Da er tiden ute.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [09:43:54]: Det er vel slik at hvis noen starter å skape en presedens, er det vel den som gjør det for første gang. Da vil jeg bare minne om at det var med SV i regjering dette ble gjort.

Freddy André Øvstegård (SV) [09:44:11]: Som jeg var i ferd med å redegjøre for, er den logiske bristen åpenbar når statsråden selv var kritisk til måten det ble gjort på i 2012, og nå viser til at den beste måten det har blitt gjort på før, var i 2012, nettopp fordi det ikke skal settes presedens. Jeg må spørre statsråden igjen hva som har blitt annerledes siden den gang. Hvorfor er det ikke skummelt nå å skape denne presedensen? Hva har endret statsrådens vurdering fra 2012 til i dag?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [09:44:50]: Min endring har vel kanskje vært at når jeg syntes det var riktig at vi skulle få til en slik prioritering og sette av så mye midler til en så folkekjær organisasjon som DNT er, som har så stor plass i vårt samfunn, så var det på et trangt statsbudsjett selvfølgelig større muligheter å få til denne gaven, denne summen, over tippemidlene.

Som kulturminister mener jeg at DNT fortjener denne gaven fordi de er med og ivaretar vår kulturarv. Dette er penger som skal gå til et fond som gjør at hyttene rundt omkring i fjellheimen, som er veldig kostbare og vanskelige å vedlikeholde, skal kunne bevares. Jeg mener DNT gjør en så viktig jobb for det norske samfunnet

ved å gjøre det, at jeg ønsket å være sikker på at de fikk den summen som jeg mener de fortjener.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [09:46:07]: Statsråden og jeg er helt enige om at det er helt på sin plass å gi en slik gave til Den Norske Turistforening, som betyr så mye for så utrolig mange mennesker.

Det står i innstillingen at dette må anses som Stortingets gave til Den Norske Turistforening. Deler statsråden dette synspunktet, at det er Stortinget og regjeringen som gir denne gaven, eller er det frivilligheten som i prinsippet gir denne gaven til Den Norske Turistforening?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [09:46:40]: Jeg er veldig glad for at Kristelig Folkeparti uttrykker så stor støtte til hva DNT betyr i det norske samfunnet, for friluftslivet, for helsen til folk og for aktiviteten, ikke minst – for bevaring av kulturarven vår.

Nå er det jo Stortinget som fatter beslutninger om de pengene DNT skal få i gave neste år, og overskuddet fra Norsk Tipping er med og finansierer det. Som jeg har sagt, er det ikke slik at de andre organisasjonene, særlig de små organisasjonene, som jeg vet at Kristelig Folkeparti er bekymret for, vil berøres. Det kan ikke framstilles sånn at vi tar fra andre frivillige, små organisasjoner og gir til DNT. Hvis det hadde skjedd ... (presidenten klubber).

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Arne Nævra (SV) [09:48:10]: Det er hyggelig at det ser ut til at jeg kan avrunde denne hyllesten til DNT, for det er meg en glede å ha en sånn mulighet til å hylle den organisasjonen.

Det er ikke mange som har hatt muligheten til å nytte hyttene til DNT så mye som jeg har gjort i mitt yrkesliv, når jeg har reist rundt i landet i naturfilmproduksjonsøyemed. 300 000 medlemmer har hatt anledning til det samme. Det er en fantastisk organisasjon. Ikke bare innbyr de til en flott hobby, til glede i naturen, men de innbyr til bevegelse, til mosjon, i naturens egne kulisser.

Sammen med andre organisasjoner som de jobber tett med, som Norsk Friluftsliv og Friluftsrådernes Landsforbund, har de utgitt flere rapporter om samfunnsgevinsten av mosjon – og i dette tilfellet mosjon ute i det fri. Faktisk viste den siste rapporten deres, fra Vista Analyse, at samfunnsgevinsten er rundt 80 mrd. kr i året, så sånn sett kunne vi kanskje tatt denne gaven til DNT fra helsebudsjettet.

Representanten og kollega Øvstegård har redegjort for forslaget fra SV og Senterpartiet om hvorfor vi ikke

støtter forslaget om å bruke av tippemidlene. Det er av prinsipielle årsaker. Å henvise til at det har vært gjort en gang før, i 2012 – eller kanskje flere ganger – gjør det ikke bedre. Jeg satt ikke i salen på den tid, og jeg synes det høres ut som om det var feil også den gang – det må det være lov å si. Det er et feil prinsipp. Faktisk er det sånn at en direkte bevilgning fra statsbudsjettet hadde vært bedre. Det hadde vært mer ryddig, mer markert og kanskje også litt mer virkningsfullt som gave enn å henvise til tippemidlene. Det er en bedre markering av en gave. Da hadde det heller ikke vært noen debatt her i salen. Da hadde det vært en unison hyllest. Det hadde vært enda bedre for DNT.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [09:50:40]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Samtykke til ikke å utbetale andre rate av driftstilskuddet til Islamsk Råd Norge for 2017 (Innst. 40 S (2017–2018), jf. Prop. 9 S (2017–2018))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [09:51:37] (komiteens leder og ordfører for saken): Komiteen har behandlet lovforslaget fra Kulturdepartementet om ikke å utbetale andre rate av driftstilskuddet for 2017 til Islamsk Råd Norge, i alt 650 000 kr. Takk til komiteen for rask og effektiv behandling av denne saken.

Komiteen står samlet om å støtte forslaget fra regjeringen og samtykker derfor i at andre rate ikke utbetales til Islamsk Råd Norge. Komiteen støtter også at midlene kan frigjøres og tildeles andre mottakere etter søknad om dialogtiltak på tros- og livssynsfeltet.

Komiteen har merket seg at departementet har gjennomført flere møter og hatt dialog med Islamsk Råd Norge om organisasjonens rolle som paraplyorganisasjon og brobygger, om organisasjonens arbeid med tros- og livssynsdialog og om vilkårene for driftstilskudd. Komiteen har i sitt arbeid vektlagt departementets helhetsvurdering om at det forelå tvil om hvorvidt Islamsk

Råd Norges virksomhet og rolleutøvelse som nettopp brobygger, paraplyorganisasjon og dialogpartner ble ivarettatt på en slik måte at de som organisasjonen er satt til å representere – politikere, myndigheter og samfunnet generelt – oppfattet organisasjonen som tillitvekkende.

Komiteen har merket seg at seks av medlemsorganisasjonene i Islamsk Råd Norge allerede i mars 2017 ga uttrykk for bekymring over utviklingen i Islamsk Råd Norge. Den 30. september 2017 meldte fire trossamfunn seg ut, og den 9. oktober 2017 kunngjorde ytterligere fem medlemsorganisasjoner at de melder seg ut av Islamsk Råd Norge. Islamsk Råd Norge har dermed de siste månedene mistet mange av sine medlemmer, og dette er en svekkelse av organisasjonens representativitet som virker negativt inn på rollen som dialogpartner for andre tros- og livssynssamfunn og offentlige myndigheter.

Jeg er sikker på at jeg snakker på vegne av hele komiteen når jeg sier at det er viktig at vi sørger for god tros- og livssynsdialog i Norge. God dialog bidrar til god forståelse og innsikt i hverandres ulike religiøse tilhørighet og religiøse tradisjoner. Vi ønsker oss et inkluderende samfunn som ikke opplever konfrontasjoner, og derfor skal vi være opptatt av at midlene som bevilges, brukes til viktig trosdialog.

Komiteen har registrert at det har kommet nye, viktige tiltak og initiativ som er i ferd med å etablere seg i tomrommet etter Islamsk Råd Norge. Derfor håper vi at departementet nå mottar søknader som gjenspeiler et mangfold av tiltak som finnes der ute, og at midlene som frigjøres, kan tildeles nye mottakere, slik at vi får sikret en fortsatt god og inkluderende religionsdialog i Norge.

Masud Gharahkhani (A) [09:54:55]: Arbeiderpartiet mener at Islamsk Råd ikke skal få utbetalt tilskudd.

Nylig la SSB fram nye tall som viser en økning av antall medlemmer i muslimske trossamfunn – 135 000 medlemmer. Den organisasjonen som skulle ha ansvaret for å organisere og samordne, har sviktet. Islamsk Råd er ikke lenger en paraplyorganisasjon, men en organisasjon preget av konflikter og splittelse. Da har de sviktet.

For undertegnede var siste dråpen at Islamsk Råd valgte å ansette en kvinne som brukte nikab – ja nikab. Arven etter Islamsk Råd er altså å kjempe for noe av det mest kvinnefiendtlige plagget som finnes. Vi bor i Norge. Det er rett og slett tragisk. Da har de misforstått rollen sin totalt.

Rollen med å bidra til god integrering, at innvandrerkvinner skal opp og fram og inn i arbeidslivet, var ikke viktig for Islamsk Råd. Derfor er det bra at Stortinget i dag sier at det ikke blir støtte videre.

Det er også kjent at Arbeiderpartiet ønsker å stille tydelige krav til de muslimske trossamfunn. Vi må være tydelige på hva slags verdier vi ønsker at det norske samfunnet skal bygge på. De skal jobbe med integrering. Det betyr nei til koranreiser og nei til sosial kontroll og religiøse domstoler. De skal melde ifra, de skal åpne seg, og de skal jobbe tett med barnevern, politi og kommune. De skal være tydelige på at innvandrerkvinner skal lære seg norsk og delta i arbeidslivet, og dette skal gjentas og gjentas i deres lokaler.

Arbeiderpartiet er klar til å stille tøffe og tydelige krav. Vi kommer til å være kompromissløse når det kommer til våre aller viktigste verdier i Norge, som er frihet, demokrati og likestilling. Dette skal også være en viktig oppgave for paraplyorganisasjoner, som med myndighetene og den enkelte medlemsorganisasjon skal sørge for at dette følges opp i den enkelte moské og i forsamlingslokaler.

Silje Hjemdal (FrP) [09:57:01]: Fremskrittspartiet var det første partiet som tok til orde for at denne støtten skulle opphøre. Dette er skattebetalernes penger, og Fremskrittspartiet mener at man skal ta på det aller største alvor hva våre penger faktisk blir brukt til. Derfor vil jeg berømme kulturministeren og departementet for å ha gjort en veldig grundig jobb med å følge opp det som mange nettopp uttrykte en ganske stor bekymring for.

Jeg synes saksordføreren redegjorde ganske godt for saken. Det er likevel en del ting jeg føler er viktig å understreke spesielt, nettopp fordi dette skulle være en organisasjon som skulle bidra til dialog, og som skulle være en brobygger. Veldig mange vil si at Islamsk Råd Norge har vært det helt motsatte. Idet man ansatte en kommunikasjonsrådgiver i nikab, følte mange at man rett og slett sparket ikke bare feministene, men også de norske verdiene, rett i trynet, som vi sier i Bergen. Mange følte at de idet dette ble gjort, rett og slett ikke kunne stå inne for det denne organisasjonen sto for. Vi har sett gjennom media, og vi har sett gjennom ulike dialoger, at flere av organisasjonene som har vært under Islamsk Råd Norge som en paraplyorganisasjon, har vært sterkt kritiske og meget bekymret for Islamsk Råd Norges utvikling. Som vi har sett, har det vært tatt initiativ til flere runder, både i departementet og med de andre organisasjonene for å prøve å komme til bedre løsninger og få en bedre dialog. Her har man ikke blitt møtt på noen som helst måte, og jeg er veldig glad for at vi i dag står på Stortinget og tar et oppgjør med det som mange opplevde var sterkt urettferdig at staten skal være med og finansiere.

I søknaden fra Islamsk Råd Norge i sin tid understreket de:

«Under slike omstendigheter der polariseringen øker, er behovet for kompetanseheving gjennom dialog og sameksistens helt nødvendig. IRNs forankring blant muslimer og erfaring som toneangivende aktør i samfunnet er essensielt for å bidra med kompetanseheving og nyansere debatten, som ofte kan virke stigmatiserende og polariserende.»

Men det er nettopp det organisasjonen er kritisert for å være med og bidra til, og sånn sett synes jeg man bare på det punktet har et veldig godt argument for hvorfor Islamsk Råd Norge ikke skal få penger fra staten.

Vi ser også i den behandlingen som har vært, at flere av medlemmene – ikke bare i mediene, men også i andre innspillsrunder – har gitt sterkt uttrykk for sin misnøye og sin dype bekymring over utviklingen i Islamsk Råd Norge. Det står det mye om i proposisjonen som kom fra regjeringen, og resten av historien kjenner vi. Flere meldte seg ut, og det ble heldigvis sånn at vi i dag står her og skal vedta noe alle er enige om ikke bør representere brobyggingsalliansen i Norge.

Jeg vil bare takke for at så mange har hivat seg inn i en veldig viktig debatt, ikke minst en prinsipielt viktig debatt. Jeg gleder meg til debattene som kommer på nyåret også, da man skal behandle en del spørsmål som går nettopp inn på hva staten skal gi penger til når det gjelder tros- og livssynssamarbeid og finansiering.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:01:58]: Islamsk Råd Norge, IRN, har hatt en viktig rolle i vårt samfunn. De har vært et talerør og kontaktpunkt for den muslimske befolkningen i Norge. Dette er derfor ikke en gledens dag. For når vi i dag gir regjeringen samtykke til ikke å utbetale andre rate av driftstilskuddet for 2017, kan det i realiteten bety kroken på døra for IRN, en organisasjon som har vært en aktiv samfunnsaktør siden 1993. Det er imidlertid en realitet at paraplyorganisasjonen ikke har lyktes med å være samlende for sine medlemsorganisasjoner den siste tiden.

Det har vært en del støy både rundt og internt i Islamsk Råd Norge. Det er beklagelig at en organisasjon som IRN nå opplever en alvorlig tillitskrise. Interne stridigheter i IRN har ført til at paraplyorganisasjonens egne medlemsmoskeer har meldt seg ut.

Samarbeidsklimaet mellom IRN og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn har også over tid blitt vanskeligere. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn uttalte senest i høst at de har slitt med å samarbeide med IRN over flere år. Dårlig kommunikasjon, sviktende tillit, manglende forståelse for og enighet om at Samarbeidsrådet er et fellesprosjekt for alle medlemsorganisasjonene, og IRNs gjentatte hang til å spille på en offerrolle har tært på samarbeidet. Dessverre ser det ut til at IRN

ikke har lyttet til disse tilbakemeldingene, ei heller bidratt konstruktivt til å korrigere kurs eller rette opp i denne utviklingen.

Senterpartiet deler statsrådets vurderinger på denne bakgrunn og samtykker til ikke å utbetale det resterende tilskuddet. Selvsagt skulle jeg ønske at vi ikke var kommet i en situasjon der vi må ta stilling til det framlagte forslaget, for vi trenger organisasjoner som fremmer dialog og bygger broer for å fremme forståelse og toleranse i samfunnet vårt. Særlig er det nødvendig i en tid der vi er vitne til et svært skarpt og polariserende ordskifte, hatytringer, trusler og angrep som er hatmotivert, samt stigmatisering av mennesker basert på deres etnisitet, religion og kulturelle bakgrunn.

Jeg vil vise til den ferske rapporten «Holdninger til muslimer og jøder i 2017» fra Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter, som ble presentert denne uken. Funnene gir grunn til bekymring. Rapporten konkluderer med at negative stereotyper om muslimer er virkelig utbredt i det norske samfunnet. Samlet sett viser 34 pst. av befolkningen utpregede fordommer mot muslimer. Hele 47 pst. av respondentene støtter følgende påstand: «Muslimer har selv mye av skylden for økt muslimhets.» Påstanden «Muslimer vil ikke integreres i det norske samfunnet» støttes av hele 42 pst., mens 30 pst. er enig i påstanden «Muslimer ønsker å ta over Europa». Dette er høye prosenter. I tillegg må jeg si at NRKs nylige dokumentar om nynazistmiljøet i Norden er svært urovekkende. Dette må bekjempes på alle mulige måter. Fordommer mot og stereotyper om ulike minoriteter er et stort samfunnsproblem. Dessverre lever de i beste velgående. Det er ikke tilstrekkelig å be folk om å endre holdninger. Her kreves kollektiv innsats og proaktive tiltak. Ikke minst må vi politikere gå foran med et godt eksempel og vise vei.

Tilbake til Islamsk Råd Norge: Det er ingen tvil om at et tilbakeblikk på IRNs historie viser at organisasjonen har gjennomført sitt samfunnsoppdrag på en god måte. Men de siste årene viser en uheldig utvikling, og det synes å være en krevende oppgave IRN har foran seg med å gjenskape tillit hos egne medlemsorganisasjoner, dialogpartnere og storsamfunnet generelt.

Jeg ser fram til at regjeringen, helst så raskt som mulig, finner gode kandidater som kan overta rollen som brobygger samt fungere som en samlende paraplyorganisasjon for det muslimske samfunnet i Norge.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:06:31]: Dette er en trist sak. Islamsk Råd Norge, IRN, har tidligere spilt en veldig viktig rolle for å legge til rette for dialog og samarbeid. Derfor har IRN mottatt et driftstilskudd for å være en representativ paraplyorganisasjon for muslimske trossamfunn som kan bidra til samhold blant mus-

limer og være en brobygger og dialogpartner for andre tros- og livssynsamfunn og offentlige myndigheter. Hvor viktig det har vært, kan illustreres gjennom at sjia- og sunnimuslimer i Norge har vært samlet i én organisasjon. Det er ganske unikt.

Men for at IRN skal ha en sånn samlende rolle for dialog, som er formålet for denne støtten, må organisasjonen ha tillit og legitimitet, både blant sine egne medlemmer, medlemsorganisasjoner, andre tros- og livssynssamfunn og hos myndighetene.

Nå registrerer vi at denne tilliten og legitimiteten ikke lenger er til stede, noe som bl.a. kommer tydelig fram når medlemsorganisasjoner med til sammen flere titalls tusen medlemmer nå har trukket seg ut av IRN fordi de er bekymret over utviklingen til paraplyorganisasjonen. Det er en veldig trist situasjon. SV er opptatt av at det skal stilles krav for å motta støtte. Man må også begynne å stille krav til organisasjoner som opererer innenfor tro, livssyn o.l. Når en organisasjon ikke lenger oppfyller målene for støtten, kan den ikke lenger motta støtten heller.

Det finnes mange dyktige organisasjoner og stiftelser i Norge som jobber med dialog og brobygging mellom trossamfunnene. Disse organisasjonene kan ha god nytte av denne støtten, og derfor mener vi det er bedre om organisasjoner som bedre kan bidra til en inkluderende religionsdialog, får søke om disse midlene. Det er viktig fordi vi lever i en tid med stadig mer spissete konflikter mellom majoritet og minoritet, og hvor vi har en offentlig debatt som er preget av skumle tendenser i understrømmene rundt våre egne meningsutvekslinger. Så vi trenger dem som kan samle opp folk i denne situasjonen, som kan være en brobyggende part.

Derfor anmoder jeg SVs representanter om å stemme for komiteens tilråding.

Abid Q. Raja (V) [10:09:45]: Aller først ønsker jeg å gi ros til statsråden for å ha vært modig i debatten. Det har vært en krevende debatt å stå i, det har jeg full forståelse for, jeg kjenner jo dette miljøet relativt godt. Så all ros til statsråden, som har tatt både riktige og viktige skritt og ikke minst stått i den konflikten som har vært.

Jeg er enig med veldig mange av de talerne som har vært her og sagt at Islamsk Råd Norge har vært viktig. Og de har historisk vært viktige. De har eksistert i rundt 25 år, og vi må huske at de har hatt mange gode ledere: Imam Senaid Kobilica, nåværende representant for Miljøpartiet De Grønne, Shoaib Sultan, som var generalsekretær der, og ikke minst den første kvinnelige generalsekretæren, Lena Larsen, på 2000-tallet. En ting er det dialogarbeidet de har gjort, som har vært viktig og riktig og synlig i samfunnet, men vi må heller ikke glemme den store innsatsen de la ned. Selv om karikaturstriden

hadde flere sider, var én side ved den at mens danske imamer – i hvert fall én imam – og representanter dro til Midtøsten for å piske opp stemningen mot Danmark, var representanter fra det muslimske miljøet og Islamsk Råd Norge i Midtøsten for å dempe konflikten med Norge. Det så vi gjennom tv-opptredenene de hadde i tv-kanaler i Midtøsten.

Så vet vi at en vi kjenner navnet til, Arfan Bhatti, gjerne ville demonstrere mot både det ene og det andre, og også den gangen kom Islamsk Råd Norge på banen og sa at de ikke støttet opp under dette, og de oppfordret folk til ikke å dukke opp på den demonstrasjonen. De innledet til og med i sin tid dialog med Homonettverket. Man kan ikke si at det har vært helt vellykket hele veien, men allikevel, de innledet dialog med Homonettverket for å se hvordan man kan få dette til – ikke nødvendigvis for å endre liturgien, men for å se at også homofile skal ha rett til å leve i samfunnet, at også muslimer skal respektere deres rett til å være homofile, og at man må dempe den hatkriminaliteten.

Derfor har flere tidligere tatt til orde for at de burde fått økt støtte. Jeg har selv vært blant dem som har sagt at de burde fått økt støtte. Men dessverre, det som veldig mange mennesker har bidratt til å bygge opp over 25 år, en viktig organisasjon som muslimer virkelig trenger – og som storsamfunnet trenger, for dialogbiten handler om at begge trenger dette – har særlig én person, til tross for mange advarsler fra veldig mange samfunnsaktører, bidratt til å rive ned. Det er generalsekretæren i Islamsk Råd Norge, Mehtab Afsar, det er det ingen tvil om, og ganske mange politikere har etter hvert turt å si dette. Denne personen har altså egenhendig, med sin framferd, klart å rive ned det mange andre bygget opp før ham. Og det handler ikke bare om en kvinne som ble ansatt som gikk med nikab; det var kanskje dråpen som fikk begeret til å renne over, det har også vært mange andre episoder.

Jeg vil ta opp en annen sak og det er utbryterne, de som har turt å bryte med Islamsk Råd, for det å være «il-lojal» på den måten, som man ofte blir i dette miljøet, er et stort skritt å ta for veldig mange. De har tatt dette skrittet, de har gjort dette offentlig, og det har vært en stor belastning. Så vet vi alle her at vi trenger den typen paraplyorganisasjon, vi trenger at det finnes en eller annen type islamsk råd eller en annen type råd. Utbryterne har kalt seg Muslimske Dialognettverk Norge, og de skal være en ny paraplyorganisasjon. Vi i Venstre prioriterte penger til dem i vårt alternative budsjett. Det har vært litt vanskelig å få dette til, dels på grunn av en pågående sak fra IRN osv., men jeg håper jo at vi med tiden kan bli ferdig med IRN-saken. Jeg håper at statsråden vil kunne si om hun vil innlede en dialog med Muslimske Dialognettverk Norge, disse utbryterne som har gått

sammen og laget en ny paraplyorganisasjon, og om det kan være en organisasjon som politikerne kan strekke ut en hånd til. Kanskje de kan fylle det tomrommet som kommer til å oppstå.

For alle sakene som ligger der, er ikke over: Likestillingen i minoritetsmiljøet, i det muslimske miljøet – det er ikke over. Religionsfrihet, både retten til å ha en religion og ikke ha en religion, er ikke over – og ikke minst at religionen skal ha en plass i dette sekulære, kanskje litt ikke-troende samfunnet. Kampen mot ekstremisme, barn, oppdragelse – alt dette er ikke over.

Helt til slutt vil jeg si at ved en inkurie har Venstre falt ut av det siste avsnittet i merknadene. Vi håper selvsagt også at søknadsmengden til midlene vil gjenspeile mangfoldet av tiltak, og at midlene kan bidra til en inkluderende religionsdialog.

Presidenten: Da vil det bli rettet opp.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:14:37]: Jeg vil også berømme statsråden for måten hun har håndtert den saken på, hvordan hun har håndtert debattene. Jeg er enig med representanten Abid Q. Raja i at det har ikke vært enkle debatter å stå i. Men jeg er også enig med representanten Abid Q. Raja i at når det gjelder Islamsk Råd Norge, har det rådet hatt stor betydning for dialog, også innenfor det som har med tros- og livssynsfeltet å gjøre, i veldig lang tid. Derfor er det sørgelig at dette rådet har fått utvikle seg på den måten det har gjort den siste tiden. Sånn sett støtter Kristelig Folkeparti regjeringens håndtering av denne saken, at siste rate for utbetaling til rådet holdes tilbake, for det er helt klart at slik rådet framstår i dag, er det ikke lenger et dialogforum og oppfyller sånn sett ikke kriteriene for å få denne typen støtte.

Jeg synes det er trist, og jeg deler også synet til de representantene som har tatt til orde for at vi nå snart må få et slikt dialogforum på plass igjen, for det trengs. Vi trenger dialogforumer som tør og våger å løfte fram det som har med tros- og livssynsfeltet å gjøre, ut i det åpne rom. Ja, vi lever i et sekulært samfunn. Noen får også høye skuldre når vi diskuterer det som har med tro og livssyn å gjøre, av en eller annen merkelig grunn. Det burde ikke være sånn. Dette, som betyr så enormt mye for så mange mennesker, bør også kunne diskuteres i det offentlige rom.

Arbeiderpartiet henviser til et representantforslag som komiteen har liggende til behandling, og som vi skal diskutere i tiden framover. De mener at det må stilles tydelige krav til og gjennomføres kontroll av alle tros- og livssynssamfunn i forbindelse med statsstøtten. Jeg vil bare presisere at dette er en litt annen sak. Dette har ingen ting med den offentlige støtten som gis til trossamfunn, å gjøre. Den støtten som Islamsk Råd

Norge har mottatt, blir gitt på helt andre typer vilkår, så her må vi passe på at vi ikke blander ting. Jeg husker – og jeg husker godt – tilbake til den rød-grønne regjeringen, som ønsket å frata Frelsesarmeens ungdom statsstøtte fordi de har et annet syn på det som har med ekteskap å gjøre. Jeg tror vi skal få ganske mange interessante diskusjoner hvis det er slik at deler av dette storting mener at statsstøtten kun skal gis dersom man oppfyller de, på en måte, politisk korrekte meningene til enhver tid.

Dette skal vi få veldig mange interessante diskusjoner rundt når det som nå er ute på høring, og som har med finansiering av trossamfunn å gjøre, kommer til Stortinget. Og jeg ser virkelig fram til gode diskusjoner rundt dette temaet.

Jeg vil bare avslutte med å si at vi i Kristelig Folkeparti støtter innstillingen, og så får vi håpe at det kan etableres et dialogforum som kan gå inn og gjøre det arbeidet som er så viktig å få til.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [10:18:19]: Jeg ønsker å starte mitt innlegg med å takke komiteen, først og fremst for en veldig effektiv og rask behandling av en veldig viktig, men også vanskelig sak. Så vil jeg også i særdeleshet takke partiene for håndteringen av denne saken. Det er en uvanlig beslutning Stortinget tar i dag. Det er ikke hverdagskost at dette huset velger å gå til det skrittet å trekke tilbake støtte til en organisasjon som man tidligere har besluttet å bruke av fellesskapets midler på.

Det er mange ulike religiøse tradisjoner og livssyn som lever godt side om side i Norge. Det skal vi være veldig takknemlige for. Dialog og samarbeid på tvers av disse er viktig for å skape forståelse og for å hindre konflikt med bakgrunn i religion og tro eller livssyn. I tillegg er tros- og livssynssamfunnene viktige bidragsytere i samfunnet vårt. Et godt samfunn skapes ikke av staten alene, men i samarbeid med sivilsamfunnet. Det er et gode for samfunnet at ulike tros- og livssynstradisjoner kan stå sammen om å løse forskjellige samfunnsutfordringer, både nasjonalt og i lokalsamfunnet, og det er viktig at så mange som mulig deltar. Jo flere stemmer, jo mer kan vi sammen ha eierskap til samfunnsutfordringer og løsninger.

Det er på denne bakgrunn paraplyorganisasjoner på tros- og livssynsfeltet får tilskudd. Formålet med tilskuddene er å legge til rette for dialog, samarbeid mellom tros- og livssynssamfunn og tiltak og aktiviteter som kan fremme gjensidig forståelse og respekt mellom tros- og livssynssamfunn og det øvrige samfunnet.

Det er viktig at vi ikke forventer at tros- og livssynsdialogen skal være en konfliktfri sone. Det er en fullstendig naiv tanke. Det er ikke bare de som er enige med hverandre, som skal snakke sammen. Å gi uttrykk for uenig-

het kan også være et tegn på tillit i samfunnet vårt, at folk er trygge på hverandre og derfor takler å snakke sammen. Selv om man er av helt ulik oppfatning og tror på helt ulike verdier, er det en verdi i seg selv at man møtes og snakker om de store, vanskelige spørsmålene og utfordringene i samfunnet vårt og har en felles virkelighetsforståelse.

Organisasjoner som får driftstilskudd som brobygger- og dialogorganisasjon, skal ikke bare jobbe for seg selv, de skal jobbe for fellesskapets beste. Det er derfor vi bruker av fellesskapets midler på disse organisasjonene. Tillit fra medlemmer, dialogpartnere og samarbeidspartnere er helt nødvendig. En konstruktiv vilje til samhandling er det også, ikke bare overfor egne medlemmer, men også i relasjon til samarbeidspartnere og myndigheter.

Kulturdepartementet mener at Islamsk Råd Norge ikke oppfyller vilkårene for Stortingets bevilgningsvedtak, og vi har derfor truffet vedtaket om å omgjøre tilskuddsvedtaket for 2017. IRN har påklaget omgjøringsvedtaket, og klagen behandles nå på vanlig måte.

Når departementet går til det skritt i denne konkrete saken å be om Stortingets samtykke til å kutte driftstilskuddet til IRN, er det fordi tros- og livssynsdialogen er for viktig til at vi kan la den stoppe opp fordi IRN ikke fungerer i tråd med formålet. Vi ønsker å bruke midlene sånn at flere får anledning til å involvere seg, og sånn at midlene kan komme andre dialogprosjekter til gode. Vi ønsker å styrke den muslimske dialogen, få flere stemmer på banen innad i sivilsamfunnet, men også med myndighetene og samfunnet for øvrig.

Det er derfor jeg vil berømme komiteen ikke bare for mange av de innleggene som er holdt her i dag, men også for den tilnærmingen man har hatt ute i offentligheten. Man ønsker en sterkere dialog på tros- og livssynsfeltet, ikke minst mellom muslimene, og da var vi i dag nødt til å gå til det skrittet å reversere støtten. Det er et klart uttrykk for at man ikke har tillit til organisasjonen. Jeg er glad vi står sammen om det, og jeg er glad for at vi har klare og tydelige stemmer ute i den offentlige debatten også herifra, ikke minst representanten Abid Q. Raja, som har stått i dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Abid Q. Raja (V) [10:23:36]: Jeg tenkte å følge opp det spørsmålet jeg tok opp fra talerstolen i sted. Det er ikke lett for aktørene å gjøre indre opprør i et relativt lojalitetskrevenende miljø. Det er mange represalier og mye ryktespredning. Det er veldig konfliktskapende når man først ønsker å bryte ut. Noen sa at de skulle bryte ut, og så ble det mye spetakkel om at de ikke fikk lov til å bryte ut, at de ikke hadde brutt ut – men til slutt våget de å gjøre det likevel. Jeg har møtt flere av disse

aktørene. De har gått sammen og laget denne nye paraplyorganisasjonen, Muslimsk Dialognettverk Norge, altså MDN, og spørsmålet er om statsråden tenker at det kan være noen som departementet kan innlede dialog med, for å se om de kan fylle den rollen som Islamsk Råd Norge har hatt, men ikke lenger ser ut til å komme til å ha.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [10:24:36]: Som jeg sa i innlegget mitt, vil jeg berømme representanten Raja for fortjenestefullt å ha stått veldig tydelig i dette. Når representanten Raja snakker om lojalitetskrav, er det noe som han kjenner veldig godt til. Det som representanten Raja har gjort, er modig og nødvendig. Jeg tror det er veldig viktig at det er noen som åpent tør å utfordre og være en stemme for dem som ønsker en endring og ikke bare vil godta det etablerte.

Jeg er veldig glad for at Muslimsk Dialognettverk Norge har etablert seg. De har også søkt om tilskudd, og nå er departementet i gang med å vurdere dialogtiltakene som er utlyst. Jeg ønsker å invitere Muslimsk Dialognettverk Norge til et møte i departementet for å bli orientert om det arbeidet som de nå har satt i gang.

Abid Q. Raja (V) [10:25:38]: Det var et veldig godt svar fra kulturministeren, det likte jeg. Det er bra at man vil starte dialogen med disse. Det vi til syvende og sist er opptatt av, er alle sakene, for det muslimske miljøet har fremdeles en del kamper igjen å kjempe før man klarer å komme dit hvor majoritetsmiljøet etter lange kamper har kommet. Likestilling er bare en liten bit av dette, illustrert ved den ansettelsen som var veldig kontroversiell. Når man ser på den ansettelsen, tenker man at det på en måte er toppen av den likestillingen som ikke har gått bra, men det er jo veldig mye annet, f.eks. vold mot barn, tvangsekteskap, manglende frihet til å delta i aktiviteter, retten til å velge utdanning, retten til å velge ekteskap – eller retten til ikke å velge ekteskap, altså velge ikke å gifte seg med noen, bare bo alene. Trenger man virkelig disse sosiale rammene?

Spørsmålet er: Hvordan tenker statsråden at hun vil jobbe for at vi oppnår alle de andre rettighetene vi tar for gitt i Norge, også i det muslimske miljøet?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [10:26:41]: Det er nettopp derfor vi trenger en dialog med det muslimske miljøet og det muslimske samfunnet, og at flere aktører er sammen på banen. Jeg har ikke ensidig tro på at det er bare for myndighetene å vedta krav eller lovreguleringer for å få til endringer. Vi er nødt til å være i dialog, vi er nødt til å skape forståelse for hva som er en akseptabel måte å leve på i Norge, og hva som ikke er det, også med tanke på de konkrete eksemplene representanten Raja er inne på. Det må skapes en forståelse, og

det gjør man ikke hvis man ikke forklarer hvordan det oppleves, og hvorfor de valgene enkelte tar, ikke er akseptable.

En viktig del av argumentasjonen for at vi holdt tilbake og nå tar støtte fra IRN, er at vi tror at andre aktører innenfor de muslimske trossamfunnene kan skape dialog på en mye bedre måte og være med på å skape forståelse. Jeg tror at vi kommer til å se resultater av det i framtiden.

Masud Gharahkhani (A) [10:27:57]: Vi er nå tverrpolitisk enige om å kutte støtten til Islamsk Råd Norge, men jeg tror Stortinget er tjent med å være tydelig med tanke på hva slags kriterier som skal legges til grunn for at man skal få støtte til dialog og samarbeid, altså det å være en paraplyorganisasjon for de muslimske trossamfunnene. I dette tilfellet er tilbaketrekkingen av støtten begrunnet med mangel på samarbeid og mangel på tillit, slik at medlemsorganisasjoner har meldt seg ut.

Kan statsråden nevne tre kriterier som skal være krav for å motta tilskudd i framtiden, og var ansettelsen av en person med nikab en avgjørende faktor for statsrådens valg?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [10:28:36]: Dette er midler som skal gå til å skape dialog mellom trossamfunnene. Derfor ble jeg litt overrasket over innlegget fra Arbeiderpartiet fra denne talerstolen, for Arbeiderpartiet var mest opptatt av å vise at man nå er tøff og handlekraftig og ønsker å stille krav til trossamfunn. Det er en helt annen post på budsjettet, det er helt andre midler vi da snakker om.

Det som Stortinget gjør nå, er å se på hvordan vi kan styrke dialogen mellom ulike organisasjoner, paraplyorganisasjoner, organisasjoner som forener ulike tros- og livssynsaktører. Regjeringen har sendt ut en ny lov om trossamfunn på høring, som vi har jobbet lenge med, etter bestilling fra Stortinget, der vi ser på hva som skal stilles av krav for å trekke tilbake statstilskudd. Den debatten tar vi ikke nå, den hører ikke hjemme her, for nå er det en helt annen post, med helt andre formål, vi diskuterer.

Masud Gharahkhani (A) [10:29:41]: Jeg vil varsle at ikke bare vil Arbeiderpartiet stille krav til de muslimske trossamfunn. Vi kommer også, i den loven som statsråden refererer til, til å stille en del krav til grunnlag for å motta tilskudd til å være en paraplyorganisasjon. Jeg mener det er nødvendig at Stortinget er tydelig, slik at vi ikke får disse diskusjonene gang etter gang. Det betyr bl.a. at Arbeiderpartiet mener at paraplyorganisasjonene skal samordne integreringsarbeidet, kampen mot sosial kontroll og framvekst av religiøse domstoler, og

opplæring av imamer, slik at de forstår hva slags verdier Norge bygger på: likestilling, frihet og demokrati. Da er spørsmålet mitt: Vil statsråden ønske et slikt forslag fra Arbeiderpartiet velkommen?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [10:30:22]: Jeg skulle gjerne ha ønsket det velkommen hvis Arbeiderpartiet hadde tenkt noen nye tanker selv. Men det Arbeiderpartiet har gjort, er å sette seg ned og se på to års arbeid i departementet og på vår lov som er ute til høring, og så har de bare kopiert noen av forslagene og strammet til litt ekstra i et ønske om å framstå som handlekraftige og tøffe. Det er lite imponerende. Det er også et veldig godt eksempel på den idétørken som er i Arbeiderpartiet for tiden. De kopierer forslag fra regjeringen som vi har ute på høring og under arbeid, og så legger de frem et lite gjennomarbeidet Dokument 8-forslag.

Regjeringen stiller krav til trossamfunnene i vår lov som er ute til høring, og som jeg regner med at representanten har lest. Nå er vi veldig spente på hvilke svar vi får tilbake fra høringen når det gjelder krav til både når og hvordan de skal få støtte. Men hvis de ikke innfrir krav, ønsker vi også å vurdere hvordan vi skal trekke tilbake støtte. Det vil Stortinget få god anledning til å diskutere når loven kommer hit.

Abid Q. Raja (V) [10:31:32]: Jeg har lyst til å ta opp et tredje tema også, og det er selvfølgelig ekstremisme. Ekstremisme kan være så mye. Nå har vi fått en undersøkelse – det var vel denne uken – hvor vi ser at det er en del jødehat i majoritetssamfunnet, men også i minoritetssamfunnet. Muslimene har et jødehat, men vi ser at det også er fordommer mot muslimer. Det er en del ting som jeg mener vi må ta tak i når vi starter dette dialogarbeidet.

På Litteraturhuset arrangerte jeg en del dialogmøter for noen år siden, og der hadde vi nettopp en jødehater som sto og målbar dette jødehatet mens kronprinsen satt i salen. Det er den samme jødehateren som noen år senere fikk Fritt Ords Honnør, bl.a. for å ha tatt initiativ til å lage en fredsring rundt synagogen da den var truet. Så det er klart at man kan endre folk. Spørsmålet er: Hvordan ser kulturministeren for seg at dette nye arbeidet man nå skal gå i gang med, med f.eks. Muslimske Dialognettverk Norge, kan være med på å endre barn og unge?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [10:32:33]: Jeg tror at en aktør som Muslimske Dialognettverk Norge vil ha en helt sentral rolle, derfor har jeg veldig store forventninger til å møte dem og få presentert det arbeidet som de ønsker å gå i gang med. Vi har også flere handlingsplaner, og vi har vedtak fra Stortinget som vi følger

opp, når det gjelder å bedre dialogen. Men i tillegg til stortingsvedtak og det myndighetene kan gjøre, må vi se på hvordan dialogen er i hverdagen. Hvordan forholdet vi oss til våre barn og unge på skoler, og til andre voksne på arbeidsplassen, for å forhindre hat og ekstremisme?

Et eksempel jeg har lyst til å dra fram, er teaterstykket som skal settes opp på Det Norske Teatret, hvor en gruppe har fått midler fra Kulturdepartementet for å fortelle om ekstremisme. Der forteller en tidligere ekstremist gjennom en tale fra scenen hvorfor han kom inn i det miljøet, hva som gjorde at han havnet der, og hvordan man skal komme seg ut.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Abid Q. Raja (V) [10:33:49]: Jeg innledet for så vidt min politiske karriere med å være i dette dialogarbeidet. Det var ikke meningen at jeg skulle bli stortingspolitiker. Meningen var å forandre vår samtid når det gjelder disse kulturelle utingene som vi ser finnes i samfunnet, og det må være et målrettet arbeid.

Når man snakker om integrering i Norge, og for så vidt også i resten av Europa, snakker man hovedsakelig om fire ting. Man snakker om språk – man må lære seg språket, man må ta utdanning, man må oppføre seg lovlydig, og man må være i arbeid. Når man har gjort disse tingene, har de fleste europeere, særlig i sosialdemokratiet, følt at man er i mål. Man har lært seg språket, har tatt utdanning, er ikke kriminell, og man er i arbeid – det er flott.

Jeg vil mene at det egentlig bare er grunnplanken for å nærme seg noe man kan kalle å være en integrert borger. Å være en integrert borger er mye mer. Man kan være alle de tingene – altså de fire tingene å kunne språket, ha utdanning, være i arbeid og være lovlydig – og fremdeles f.eks. mene at kvinnens plass er bak lukkede dører på kjøkkenet, og at hun ikke skal delta på lik linje. Man vil selvfølgelig ikke tvinge henne til dette, men det er en holdning man har. Er man da en integrert del av samfunnet? Man kan f.eks. mene at de som har en annen religion enn en selv, er dårligere mennesker, eller at de som kvitter seg med den religionen de tilhører – hvis de f.eks. konverterer – er noen man må støte vekk sosialt. Er man da integrert? Man kan f.eks. mene at homofile ikke skal ha samme rettigheter som andre, eller for så vidt ikke er like gode mennesker. Er man da integrert? Og om man f.eks. ikke har samme tro på demokratiet som vi har ellers i samfunnet – er man da integrert?

Jeg mener vi må vekk fra den gamle måten å tenke på. Integrering er mer enn språk, utdanning, arbeid og lovlydighet. Integrering er også verdier. Det er den verdide-

batten jeg er opptatt av at det nye nettverket som kommer, skal kunne klare å stå i.

Det holder ikke bare å kjempe om halalmatsertifisering, som på en måte er det ene store arbeidet som står igjen for dagens Islamsk Råd Norge. Det handler om mye mer. Hvis man kommer til et land som Norge for å få et bedre liv for både seg selv og sine barn, må man også forsøke å delta i de frihetene som dette landet står for. Det må vi ha tro på. Vi må ha tro på at mennesker endrer seg, slik jeg illustrerte med den jødehateren – det er det sterkeste eksempelet jeg kan komme med, for vi endret mange steinkastere på Litteraturhuset. Det var enklere. Jeg trodde ikke selv vi kom til å klare å endre den jødehateren, men det ga meg mot til å tro at vi kan endre alle hvis vi bare legger til rette for det arbeidet.

Min oppfordring til kulturministeren er å gå i gang med dialogen med det nye Muslimske Dialognettverk Norge, og så håper jeg de klarer å fylle tomrommet etter Islamsk Råd Norge.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. Det er behov for å ha en pause i møtet før vi går til votering, og det vil bli ringt til votering litt senere. Jeg vil anbefale representantene å holde seg på huset, slik at man er her når det blir ringt til votering. Da går Stortinget til pause.

Møtet avbrutt kl. 10.37.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 11.14.

President: Olemic Thommessen

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Hans Andreas Limi på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 2, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt
- Presidenten vil først referere sitt forslag til voteringsrekkefølge.

Det vil først bli votert over innstillingens I. Dersom dette vedtas, vil det bli votert over innstillingens II samt forslagene nr. 1 og 2, i henhold til § 60 i Stortingets forretningsorden. Deretter vil det bli votert over innstillingens III, og til slutt over innstillingens IV.

Er det noen innvendinger til denne fremgangsmåten? – Hans Andreas Limi.

Hans Andreas Limi (FrP) [11:15:43]: Jeg vil for ordens skyld gjøre oppmerksom på at Fremskrittspartiet vil stemme imot I fordi vi ønsker at det skal velges to medlemmer for seks år til Nobelkomiteen.

Så ønsker vi ikke alternativ votering over de foreslåtte kandidater, men vi ønsker en separat votering, med henvisning til Stortingets forretningsorden § 59 annet ledd.

Vi har ikke fremmet en motkandidat til Berit Reiss-Andersen, og jeg har ikke registrert at noen andre i denne salen har gjort det. Vi ønsker å stemme for hennes kandidatur til Nobelkomiteen, men vi ønsker også å stemme for vår egen kandidat til Nobelkomiteen.

Bjørnar Moxnes (R) [11:16:59]: Som varslet vil også Rødt stemme imot I, og hvis det vedtas, vil Rødt opprettholde Fredrik Heffermehl som kandidat for seks år fordi det vil gi et tydelig valg for Stortinget mellom lojalitet til partiene og til Alfred Nobels testamente og fredsprisens formål.

Presidenten: Vi skal nå ta stilling til voteringsrekkefølge.

Presidenten forstår det slik at Fremskrittspartiet ønsker å stemme imot den foreslåtte voteringsrekkefølgen og ønsker separat votering over II og forslagene nr. 1 og 2.

Presidenten vil la salen bestemme voteringsordenen.

Vi voterer over presidentens forslag til voteringsorden.

Forslaget fra presidenten til voteringsorden ble bifalt med 86 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.18.14)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

Til Nobelkomiteen velges i denne omgang 1 medlem for 6 år, suppleringsvalg av ett medlem for 3 år samt 3 varamedlemmer for 3 år.

Presidenten: Bak innstillingen står Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til innstillingen. Fremskrittspartiet og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 86 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.19.09)

Videre var innstilt:

II

Som medlem av Nobelkomiteen for tidsrommet 1. januar 2018–31. desember 2023 velges Berit Reiss-Andersen, Larvik.

Presidenten: Stortinget skal nå velge ett medlem av Nobelkomiteen for seks år.

Det er her fremmet tre forslag. Det er forslaget i innstillingen på Berit Reiss-Andersen, forslaget fra Hans Andreas Limi på Carl I. Hagen og forslaget fra Bjørnar Moxnes på Fredrik Heffermehl.

Forslag nr. 1. lyder:

«Som medlem av Nobelkomiteen for tidsrommet 1. januar 2018–31. desember 2023 velges Carl I. Hagen.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Som medlem av Nobelkomiteen for seks år foreslås Fredrik Heffermehl.»

Voteringen skjer da – som tidligere vedtatt – i henhold til § 60 første ledd bokstav d, ved bruk av sedler uten underskrift.

Marit Arnstad – til stemmeforklaring.

Marit Arnstad (Sp) [11:20:18]: Ettersom det nå blir et valg mellom tre kandidater, vil jeg anbefale Senterpartiets stortingsgruppe, i tråd med det som ble vedtatt i Stortinget på tirsdag, og i tråd med valgkomiteens innstilling, å stemme på Berit Reiss-Andersen.

Presidenten: Hans Andreas Limi – til stemmeforklaring.

Hans Andreas Limi (FrP) [11:20:45]: Siden Stortinget nå har vedtatt alternativ votering, mot våre stemmer, opprettholder vi forslaget på Carl I. Hagen, og jeg anbefaler Fremskrittspartiets stortingsgruppe å stemme på Carl I. Hagen.

Presidenten: Presidenten refererer til § 60 første ledd bokstav d nest siste og siste punktum, der det heter:

«De som stemmer, skal på seddelen skrive navnene på de personene de stemmer på og personlig legge seddelen i urnen. Stemmer noen på flere enn det skal velges, skal det eller de navnene som står sist på stemmeseddelen, ikke telles med.»

Presidenten viser her også til § 61 annet ledd. Der heter det:

«Ved avstemning etter § 60 første ledd bokstav d er et relativt flertall, dvs. flere stemmer enn for noe annet forslag, avgjørende for utfallet av valget, dersom det ikke i lov eller reglement eller for det enkelte tilfelle er bestemt at det skal kreves mer enn halvparten av stemmene for at noen skal regnes for valgt.

Representantene skal altså skrive ett navn på de utlagte sedler og legge disse i urnene som er oppsatt i salen.

Det vil da bli foretatt skriftlig avstemning.

Valget hadde dette resultatet:

Det ble avgitt totalt 104 stemmer.

Som medlem av Nobelkomiteen for tidsrommet 1. januar 2018–23. desember 2023 ble valgt Berit Reiss-Andersen med 86 stemmer.

16 stemmer ble avgitt til Carl I. Hagen.

1 stemme ble avgitt til Fredrik Heffermehl.

1 stemme var blank.

Videre var innstilt:

III

Som medlem av Nobelkomiteen for tidsrommet 1. januar 2018–31. desember 2020 velges Anne Enger, Oslo.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

IV

Som varamedlemmer til Nobelkomiteen for tidsrommet 1. januar 2018–31. desember 2020 velges:

1.Kristin Clemet, Oslo

2.Inger Skjelsbæk, Oslo

3.Sofie Høgestøl, Oslo

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling gjøres følgende endring:

Jette F. Christensen velges som varamedlem i stedet for Åsunn Lyngedal for den resterende del av stortingsperioden.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Åslaug Sem-Jacobsen satt frem et forslag på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen finansiere jubileumsgaven til Den Norske Turistforening på en annen måte enn gjennom spilleoverskuddet».

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 79 stemmer mot og 23 stemmer for forslaget.

(Voteringsutskrift kl. 11.30.45)

Ketil Kjenseth (V) (fra salen): President, jeg stemte feil.

Carl-Erik Grimstad (V) (fra salen): Jeg stemte også feil.

Presidenten: Da tar vi voteringen om igjen.

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 84 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.31.36)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om midlertidig endring i pengespilloven (jubileumsgave til Den Norske Turistforening)

I

I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. gjøres følgende endring:

§ 10 nytt syvende ledd skal lyde:

I 2018 gjennomføres en spilleomgang for tallspillet Lotto hvor overskuddet fra spilleomgangen fordeles med 50 % til Den Norske Turistforening og 50 % til fordeling etter annet ledd. Andelen til Den Norske Turistforening skal likevel ikke overstige 15 millioner kroner.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. § 10 nytt syvende ledd oppheves 1. januar 2019.

Presidenten: Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte til innstillingen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet ikke utbetaler andre rate av driftstilskuddet til Islamsk Råd Norge for 2017.

II

Stortinget samtykker i at midlene som frigjøres ved at andre rate av driftstilskuddet til Islamsk Råd Norge for 2017 ikke utbetales, kunngjøres for benyttelse til dialogtiltak på tros- og livssynsfeltet.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 5 [11:32:40]

Referat

1. (182) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Ole André Myhrvold, Sandra Borch, Geir Pollestad, Siv Mossleth og Emilie Enger Mehl om endringer i rovviltpolitikken (Dokument 8:86 S (2017–2018))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen, som foretter sitt utkast til innstilling for næringskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
2. (183) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anette Trettebergstuen, Kari Henriksen, Masud Gharahkhani, Arild Grande og Rigmor Aasrud om søndag som fridag for flest mulig (Dokument 8:84 S (2017–2018))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
3. (184) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Liv Signe Navarsete og Trygve

Slagsvold Vedum om å sette ned en totalberedskapskommisjon (Dokument 8:81 S (2017–2018))

Enst.: Sendes justiskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.

4. (185) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Steinar Reiten, Tore Storehaug og Olaug V. Bollestad om gjennomføring av forbudet mot 19 reptilarter i Norge (Dokument 8:85 S (2017–2018))

Enst.: Sendes næringskomiteen.

5. (186) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ivar Odnes, Siv Mossleth, Sigbjørn Gjelsvik, Nils T. Bjørke og Geir Pollestad om å stanse konkurranseutsettingen av persontransport med tog (Dokument 8:83 S (2017–2018))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet er hevet?
– Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.34.